

مزار شیخ محمد خیابانی کجاست

تبانای مخبرالسلطنه با قزاق‌ها به شهادت شیخ محمد خیابانی منجر شد. آن‌ها پیکر شیخ شهید را بدون تشریفات در گورستان امامزاده سیدحمزه دفن کردند، اما بعدتر که خانواده‌اش از تبریز رفتند، بقایای پیکر شیخ را هم به پایتخت منتقل کردند.

تبانای مخبرالسلطنه با قزاق‌ها به شهادت شیخ محمد خیابانی منجر شد. آن‌ها پیکر شیخ شهید را بدون تشریفات در گورستان امامزاده سیدحمزه دفن کردند، اما بعدتر که خانواده‌اش از تبریز رفتند، بقایای پیکر شیخ را هم به پایتخت منتقل کردند.

به گزارش خبرگزاری فارس از ، یک قرن پیش در اسفند ۱۲۹۵ شمسی «حزب دموکرات» تبریز برای برای مقابله با زورگویان داخلی و استعمارگران خارجی توسط روحانی مجاهد «شیخ محمد خیابانی» تأسیس شد. وی سازمان سیاسی خود را دموکرات ملی، و آذربایجان را آزادستان نامید.

شیخ محمد خیابانی در حالی دست به این اقدام زد که مردم به خاطر فروپاشی حکومت تزاری روس، غرق شادی بودند و خروج نظامیان روسیه از تبریز را آرزو می‌کردند. خیابانی در این هنگام دوستان آزادی‌خواه و مبارز خود را که اغلب دموکرات نامیده می‌شدند گرد آورد و کمیته ای تشکیل داد و درباره وضع پیش آمده، به تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری پرداخت.

وی قیام خود را در عصر روز سه شنبه ۱۷ فروردین ۱۲۹۹ آغاز کرد که بیش از پنج ماه ادامه داشت. خیابانی در این پنج ماه، بیش از آنکه ژست رهبر و فرمانده قیام مسلحانه به خود بگیرد، هیئت یک رهبر فکری و ایدئولوگ و متفکر انقلابی را داشت و هر روز با نطق‌های پر شور در مسائل اجتماعی و سیاسی و فکری، سعی در برپایی انقلاب فرهنگی و خودآگاهی سیاسی و اجتماعی در اندیشه‌های مردم داشت.

از طرفی دشمنان او، به ویژه از ناحیه حکومت مرکزی، هر لحظه در صدد سرکوبی او و قیامش بودند. در این مدت وثوق الدوله از نخست وزیری احمدشاه عزل و مشیرالدوله به جای او منصوب شد. مشیرالدوله برای شکست قیام خیابانی، مهدی قلی خان هدایت معروف به «مخبر السلطنه» را که چهره ای موجه و ملی داشت، به تبریز فرستاد. وی مدت ها سعی کرد از طریق صحبت با دوستان خیابانی، او را از ادامه نهضت باز دارد، ولی خیابانی اعتنایی نکرد و از طرفی گمان نمی کرد که مخبرالسلطنه قصد خیانت داشته باشد. مخبر السلطنه چون از راه تزویر و فریب و مذاکره نتوانست خیابانی را از راهی که در پیش گرفته منصرف سازد، با رئیس قراقخانه تبریز - که یک کلنل روسی بود - گفتگو و تبانی و نقشه سرنگونی قیام تبریز را طرح ریزی کرد.

سرانجام در سپیده دم یکشنبه ۲۱ شهریور ۱۲۹۹، که بسیاری از نیروهای مسلح خیابانی برای برچیدن اشرار محلی به اطراف تبریز رفته بودند و نیروی اندکی در شهر و اطراف عالی قاپور (مقر حکومت خیابانی و مرکز قیام) مانده بود، قزاق‌های مسلح به دستور کلنل روسی و مخبرالسلطنه، به شهر ریختند و تمام نیروهای قیامی را یا کشتند یا خلع سلاح کردند و همه مراکز آزادیخواهان و ادارات را به تصرف خود در آوردند. آن‌ها به خانه خیابانی هجوم بردند، ولی قبل از اینکه به او دست بیابند خیابانی از راه پشت بام به خانه همسایه اش (شیخ حسنعلی میانجی) پناهنده شد. قزاق‌ها فردای آن روز مخفی گاه شیخ را پیدا کردند و سردسته آن‌ها (اسماعیل قزاق) بلافاصله با شلیک چند تیر شیخ را به شهادت رساند.

سپس پیکر او را به مقر فرمانروایی مخبرالسلطنه منتقل کردند و بدون تشریفات، در گورستان امامزاده سید حمزه دفن کردند. چند ماه پس از شهادت خیابانی، خانواده اش به تهران مهاجرت کردند و بقایای پیکر او را هم به تهران منتقل کرده و در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) به خاک سپردند.

مزار وی در صحن باغ طوطی و در نزدیکی مزار ستارخان قرار دارد.